

Ik ben de weg kwijt: Androcymbium heet nu Colchicum

Eerder heb ik u meegenomen in de geschiedenis van het verzamelen van en het geven van namen aan planten. Een logische stap is het naar de namen van bolgewassen zelf. In twaalf artikelen sta ik stil bij namen die leiden tot discussies en vragen. In deze laatste aflevering staat de verbazing centraal over *Androcymbium* en *Colchicum*.

Tekst en fotografie: Peter Knippels

Ik probeer alle wijzigingen in de naamgeving van bolgewassen uit zuidelijk Afrika zo goed mogelijk bij te houden. Eén van de geslachten die toch wel aan de rand van mijn interesses ligt is *Androcymbium*. Ik heb een aantal malen geprobeerd *Androcymbium*-soorten uit zaad op te kweken, telkens mislukt. Zo raakt het geslacht voor mij uit beeld. Tot februari 2013. We zijn op pad met Cameron McMaster in de provincie Oostkaap en onderweg komt het gesprek op de wijzigingen in de naamgeving van bolgewassen. Cameron kent vele taxonomen en andere deskundigen en kent zo vele veranderingen uit eerste hand. Hij vertelt over één van de voor hem onbegrijpelijke wijzigingen: alle soorten *Androcymbium* zijn ondergebracht in *Colchicum* en *Androcymbium* bestaat niet meer als apart geslacht. Cameron vraagt zich af wat de ratio is om een mediterraan gewas dat met name in Zuid-Afrika voorkomt onder te brengen in een koudebehoefig gewas uit Europa en Klein Azië die in de winterdag groeien. Wie heeft dit nou weer bedacht?

DNA ALS BASIS

Een korte zoektocht leert dat John Manning, Felix Forster en Annika Vinnersten hebben zorggedragen voor deze nieuwe inzichten, zoals vastgelegd in het artikel 'The genus *Colchicum* L. redefined to include *Androcymbium*

Colchicum 'Waterlily'

Willd. based on molecular evidence' uit 2007. Manning hebben we eerder ontmoet. Hij werkt als taxonoom bij het Compton Herbarium in Kaapstad. Forster is verbonden aan Royal Botanical Gardens Kew en Vinnersten aan de Universiteit van Uppsala in Zweden. *Androcymbium* is een lid van de familie der Colchicaceae. De veertig soorten hebben hun habitat in Afrika en in het Middellandse zeegebied. Zwaartepunt in de verspreiding ligt op de Kaapregio met dertien soorten. *Androcymbium* vormt twee bladeren, waartussen de bloemen op een korte bloemstengel in een scherm staan. De bloemen worden omhuld door schutbladen, oftewel bracteën. *Colchicum* behoort eveneens tot de familie der Colchicaceae. *Colchicum* komt voor in Europa, Noord-Afrika en Azië. De meeste soorten bloeien in de periode van het late najaar tot vroege voorjaar. Enkele soorten bloeien later in het voorjaar. De bloemen zijn alleenstand. Er kunnen gelijktijdig of vlak na elkaar bloemen tot bloei komen.

De naam van het artikel van Manning, Forster en Vinnersten geeft direct inzicht in de aanpak van het onderzoek: vergelijken van DNA van soorten en bepalen van de onderlinge verwantschap. Ze komen na vergelijking tot de conclusie dat de DNA patronen van *Androcymbium* en *Colchicum* overeenkomsten vertonen. Ze stellen dat er geen morfologische verschillen zijn die scheiding van de geslachten op basis van moleculaire analyses rechtvaardigen. Dit

leidt tot de praktische slotsom, zoals ze zelf schrijven, om *Androcymbium* op te nemen in het geslacht *Colchicum*.

Op de website van de Pacific Bulb Society, www.pacificbulbsociety.org, staat een duidelijke reactie hierop: 'We wachten op een volledige herziening van het geslacht *Androcymbium* en tot er een dergelijke herziening plaatsvindt, houden we het geslacht *Androcymbium* gescheiden van *Colchicum* op basis van hun morfologische indeling.'

PERSOONLIJKE TERUGBLIK

Dit is het twaalfde en laatste artikel over naamgeving van bolgewassen en discussies en wijzigingen. Tijd voor reflectie en een terugblik. Wijzigingen uit een verder verleden, daar kan ik me prima in vinden. Ik kan niet altijd plaatsen waarom mensen hechten aan de oude naam, zoals bij *Zantedeschia* en *calla*. Anderzijds kan ik me niet vinden in de wijzigingen van de laatste decennia, zoals die bij de Hyacinthaceae uit zuidelijk Afrika. Daar heb ik eerder over geschreven. Wekenlang spookt de vraag 'waarom heb ik er zo'n moeite mee' door mijn hoofd. Gelukkig weet ik nu ook het antwoord. Dat de naam is gewijzigd, daar heb ik geen problemen mee. Het is meer dat als ik de nieuwe naam op het etiket zet dat dan de link met de oude naam wegvalt en hiermee met fotoarchieven en literatuur. Hierin staan de planten met de oude naam. Misschien voorlopig beide namen maar op het etiket zetten. Moet ik wel klein schrijven.